

Nevidíme, co nevíme.

Záznam viděných světů ve fotografiích Pavla Matouška

Galerie Makráč na Petínách připravila na únor výstavu fotografií nazvanou **Pavel Matoušek - In Vivo**. 15 prací středního formátu ústeckého fotografa Pavla Matouška je výběrem z několika autorových projektů, jejichž společným jmenovatelem je hledání hranice vnitřní a vnější zkušenosti s obrazy a s prostředím, které nás obklopuje. Motivy nalezených zátiší, krajín a přírodních fenoménů autor zobrazuje v částečně abstraktních kompozicích. Výstava potrvá do 21. 2. 2020.

Pavel Matoušek se tématem obrazu a jeho významem pro zprostředkování estetického a výtvarného prožitku dlouhodobě zabývá. Jeho fotografie zkoumají vybrané prvky, možnosti a procesy, v nichž je výtvarné umění médiem pro přenos prožitku – zkušenosti. Jeho vlastní výzkum spojuje různorodé teorie výtvarného umění s poznatky z oblasti psychologie a fyziologie. Využitím autorské fotografické instalace spolu s teoretickými přístupy tak návštěvníkům výstavy podává ucelené koncepty řešení daných otázek.

Jaké otázky to jsou? Dle filosofa a psychologa Johna Deweyho, který je pro Pavla Matouška důležitým teoretickým pramenem pro jeho práci, například tyto: „Zkušenost se nikdy neolehčavě izolovaně od prostředí. Pokud toto základní propojení nebereme v potaz, hrozí nám rigidita myšlení neboli neschopnost přeformulovat své názory v závislosti na nových faktech a aktuálních okolnostech. V přírodě vede neschopnost přizpůsobit se okolním podmínkám k zániku organismu.“

Klíčovými tématem Matouškovy fotografické tvorby jsou tedy limity vnímání obrazu, které sám autor považuje nad jeho absolutní poznání. Vizualní niemy autor chápe jako smyslný zážitek a umění jako zkušenost ve vlastní tvorbě, neboť... „nevíme, co nevíme. Je vytvoření uměleckého díla smysluplné, aniž by byly zapracovány předchozí zkušenosti umělce? V současné době za automatizovaného vnímání každodenního vizuálního smogu plesyceného nikdy nekondicím proudem obrazových i akustických médií je porozumění této procesům důležitější než kdy jindy. Pochopení významu, obsahu a procesu vnímání vždy závisí na kontextu a předchozí zkušenosti diváka. Meze našeho vnímání tak představují klíčové téma.“

Toto pojetí práce s obrazem vyjadřuje i teoretická umění Terezie Novákové, která v souvislosti s tvorbou Pavla Matouška napsala: „Umělecké dílo není absolutním zážnamem viděných světů, nýbrž je zde, aby k nim podle odkazovalo, upozorňovalo na ně, poskytovalo prostor k nabýtví vlastní zkušenosti. A právě fotografie je v tomto ohledu výjimečným médiem, neboť přesností jejího zobrazování světa je

paradoxně velmi nejednoznačná, uvážíme-li, že čtení jejich obsahu závisí vždy na daném kontextu a zkušenostech konkrétního diváka.“

Fotografické obrazy Pavla Matouška vystavené v Galerii Makráč předkládají autorovu zkušenost s krajinou. Odrážejí přirozenou geometrii, která v přírodě vzniká bez úmyslu, náhodně, viděna jen okem fotografa, jejíž vizuální účinek je podtržen volbou monochromie. Matouškovy kompozice „na nebi i na zemi“ – to jsou zasněžené pole, louky, koruny stromů, zmeř větví, lem silnice, v nichž autor nechává vyniknout strukturám zobrazených ploch – trávě, pletivu dřeva, hlině rozpraskané suchem, chladu ledového škrálapu. Jeho fotografické obrazy jsou vytvářeny krajinnými detaily i „malbou celou krajinou“, zachycující okolní prostředí, do nichž jsou vsazeny známky přítomnosti člověka – směřová cedulka na tyči, pohozený rošt matrace kdesi v trávě, řada chodců vykusujících jako zuby obzor zasněžené dálavy.

Mnoho fotografií vytváří svá vlastní komponentovaná zátiší, Pavel Matoušek zátiší nalézá. Vedle zmiňovaných krajinných motivů jimi mohou být i rám okna nebo výšec exteriéru sídlištní architektury, kterou známe ze 70. let a kterou nám svou ponorostí opět zpřítomňuje, stejně jako záznam zdánlivě banálních skutečností všedního dne. Zátiší obvykle bývají hřídká, nikoli však v Matouškově případě. Počet sklidnosti a opuštěnosti, které v nás vyvolávají, jsou fotografickými meditacemi s nejasným koncem, poctí prázdnoty, který je provází, je nutným předstupněm k „naplnění“ volného prostoru novým osobním poznáním. Naplň realističtější a naplň abstraktní fotografické obrazy tak fungují jako katalyzátor obrodných procesů vnímání.

Fotograf **Pavel Matoušek** (1989) studo-

val v Ateliéru fotografie na Fakultě umění a Designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem u Pavla Baňky a Lukáše Jasanského. Na své Alma Mater působí v současnosti jako doktorand oboru vizuální komunikace. Během magisterských studií absolvoval řadu zahraničních stáží (Faculdade de Belas Artes, Univerzita Porto, Portugalsko, 2015 – 2016, Salcburská letní akademie umění, Rakousko, 2015, Turun Ammattikorkeakoulu, Turku, Finsko, 2012 – 2013). Pracoval na mezinárodních dokumentárních projektech v Ladaku v Indii, v Niiozemsku a Keni, jeho snímky získaly uznání na Světovém biennale studentské fotografie i od čtenářů DPreview 2016. Autorovy umělecké projekty byly představeny v Portugalsku, Finsku, Německu a ve Francii. Pracuje a žije v Ústí nad Labem a v Praze.

Pavel Matoušek uspořádal v Čechách několik desítek samostatných i skupinových výstav, kde prezentoval například fotografické projekty *Natura Vincit*, *Světelné roky*, *Muži v zahradě*, *Obrazy zkušenosti*, *Pastviny nebe*, *Tiché roky*, *Ostrov ostrovů*, *Prostřednictvím Krajiny*, *Počítání ovci a další*. V zahraničí vystavoval v Paříži a ve Spojených státech. V jeho uměleckém portfoliu najdeme kromě výstav také účast na mezinárodních konferencích věnovaných výzkumu vnímání obrazu a popisu procesu přenosu fragmentů zkušenosti mezi umělcem a divákem.

(red)

Pavel Matoušek - In Vivo
16. 1. – 21. 2. 2020

Galerie Makráč, Ústav makromolekulární chemie AV ČR v Praze
Heyrovského náměstí 2, Praha 6,
otevíráno po – pá, 8 – 18